

Bemærkninger til forslag til lov om rigsdagens ombudsmand.

I grundlovsforslagets § 55 hedder det, at det ved lov bestemmes, at rigsdagen vælger en eller to personer, der ikke er medlemmer af rigsdagen, til at have indseende med statens civile og militære forvaltning.

Under forhandlingerne om den nævnte paragraf har der i forfatningskommissionen været enighed om, at der samtidig med grundlovsforslagets vedtagelse bør gennemføres en lov i henhold til denne bestemmelse.

Dette lovforslag tager sigte herpå.

Løvrigt henvises til bemærkningerne til grundlovsforslagets § 55.

Til § 1.

Betegnelsen ombudsmand, som kommissionen har fundet passende for indehaveren af det omhandlede hverv, svarer til betegnelsen for tilsvarende hverv i Sverige. I Norge er der fornylig ved lov indført et ombudsmandsnævn for forsvaret, hvis formand betegnes som ombudsmand.

Efter forslaget skal ombudsmanden vælges af rigsdagens plenum. Det har været overvejet, om valget burde overlades til et udvalg, jfr. den gældende grundlovs § 45, stk. 2, om valg af medlemmer til kommissioner og hverv, sammenholdt med § 49, stk. 2. Til fordel for en sådan valg måde er det blevet anført, at de drøftelser, som må gå forud for valget, vil kunne ske i større fortrolighed, når de finder sted i en mindre kreds, end når de foretages i rigsdagens plenum. De nævnte drøftelser bør efter kommissionens opfattelse finde sted i et udvalg, medens selve valget finder sted i rigsdagen.

Efter forslaget gælder valget for samme tid som valg af rigsdagens medlemmer, altså normalt for fire år. Da hele ordningen forudsætter, at ombudsmanden til enhver tid kan opfattes som rigsdagens tillidsmand, har man ikke ment at burde fastsætte ombudsmandens funktionstid til et bestemt åremål. Af samme grund er det i § 1, stk. 2, fastsat

at ombudsmanden kan afskediges af rigsdagen, hvis han ikke længere nyder rigsdagens tillid.

Der er ikke i forslaget optaget nærmere bestemmelser om fremgangsmåden ved valg og afskedigelse af ombudsmanden. Sådanne bestemmelser hører efter kommissionens mening hjemme i rigsdagens forretningsorden.

Ombudsmandens virksomhed omfatter i følge stk. 1 „statens civile og militære forvaltning“. Når kommissionen har foretrukket denne formulering, beror det på, at man herved indbefatter alle administrative tjenester, herunder også domstolenes administrative funktioner, men ikke deres judicielle virksomhed.

Til § 2.

Der har kommissionen været enighed om, at ombudsmanden, som under udøvelsen af sin virksomhed meget hyppigt vil komme til at stå overfor spørgsmål af retlig karakter, bør have den juridiske uddannelse. Kommissionen går tilmed ud fra, at rigsdagen til dette betydningsfulde hverv vil vælge personer, som blandt andet i henseende til juridisk indsigt og erfaring nyder et kvalificeret omdømme. Kravet om juridisk uddannelse forudsætter juridisk embedseksamen.

Til § 3.

Bestemmelsen om, at ombudsmanden, bortset fra de af rigsdagen fastsatte almindelige bestemmelser, er uafhængig af rigsdagen i udøvelsen af sit hverv, skal yde sikkerhed imod, at ombudsmanden kommer under påvirkning fra rigsdagens side med hensyn til hans standpunkt til de enkelte sager, som han tager op til behandling.

Til §§ 4 og 5.

For så vidt angår folkekirkens præster bemærkes, at disse omfattes af ombudsman-